

הלכות אבל פרק ט

א. כל הקרעים שקורע אדם על שאר קרוביו שולל הקרע לאחר שבעה, ומאחה לאחר שלושים; ועל אביו ועל אמו שולל לאחר שלושים, ואינו מאחה לעולם. והאשה קורעת ושוללת מיד, אפלו על אביה ועל אמה, מפני הצניעות.

ב. בדרך שקורע אדם על אביו ועל אמו כף הוא חייב לקרע על רבו שלמדו תורה, ועל הנשיא, ועל אב בית דין, ועל רב הצבור שנהרג, ועל ברכת השם, ועל ספר תורה שנשרף, ועל ערי יהודה, ועל ירושלים, ועל המקדש.

ג. כל אלו הקרעים קורע עד שמגלה את לבו, ואינו מאחה לעולם. ואף על פי שאינן מתאחזין, מתר לשללן, למללן, וללקטן, ולעשותן כמין סלמות לא אסרו אלא באחוי אלכסנדרים בלבד. וכל הקורע מתוך השלל או המלל או הלקוט, לא עשה כלום; אבל קורע הוא מתוך האחוי האלכסנדרים. אפלו הפך הכלי, ונעשת שפתו למטה לא יאחה. וכשם שהמוכר אסור לאחותו, כף הלוקח; לפיכך המוכר צריך להודיע ללוקח, שקרע זה אינו מתאחה.

ד. ומנין שקורע על רבו, בדרך קרע אביו שנאמר "והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, ולא ראהו, עוד; ויחזק, בבגדיו, ויקרעם, לשנים קרעים" (מלכים ב ב, יב), מכאן שחייב להבדיל השפה.

ה. ומנין שקורעין על הנשיא, ועל אב בית דין, ועל שמועה שבאה שנהרג רב הצבור: שנאמר "ויחזק דוד בבגדו, ויקרעם; וגם כל-האנשים, אשר אתו. ויספרו, ויבכו, ויצמו, עד-הערב" (שמואל א, יא-יב) "על-שאול" (שמואל ב א, יב) זה נשיא, "ועל-יהונתן בנו" (שם) זה אב בית דין, "ועל-עם ה' ועל-בית ישראל כי נפלו, בחרב" (שם) זו שמועה הרעה.

ו. ומנין שקורעין על ברכת השם, שנאמר "ויבא אליקים בן-חלקיה אשר-על-הבית ושבנא הספר ויואח בן-אסף המזכיר, אל-חזקיהו קרועי בגדים" (מלכים ב יח, לז). אחד השומע, ואחד השומע מפי השומע חייבין לקרע. והעדים אין חייבין לקרע כשיעידו בבית דין, שכבר קרעו בשעה ששמעו.

ז. ומנין שקורעין על ספר תורה שנשרף שנאמר "ויהי כקרא יהודי, שלש דלתות וארבעה . . . עד-תם, כל-המגלה, על-האש, אשר על-האח. ולא פחדו, ולא קרעו את-בגדיהם המלך, וכל-עבדיו" (ירמיהו לו, כג-כד), מכלל שחייבין לקרע. ואין חייבין קריעה אלא על ספר שנשרף בזרוע, כמעשה שהיה. וחייב לקרע שתי קריעות אחת על הגויל ואחת על הכתב, שנאמר "אחרי שרף המלך, את-המגלה ואת-הדברים" (ירמיהו לו, כז).

ח. ומנין שקורעין על ערי יהודה, ועל ירושלים, ועל המקדש שחרבו שנאמר "ויבאו אנשים משכם ומשלו ומשמרון, שמנים איש, מגלחי זקן וקרעי בגדים" (ראה ירמיהו מא, ה).

ט. כל מי שעמד עם המת בשעת יציאת נשמתו חייב לקרע, אף על פי שאינו קרובו; וכן אדם פשר שמת הכל חייבין לקרע עליו, אף על פי שאינו חכם. וקורעין טפח, כשאר האבלים.

י. אבל חכם שמת, הכל קרובו; והכל קורעין עליו עד שמגלין

אֶת לְבִיָּהֶן, וְחוֹלְצִין מִיָּמִין. וּבֵית מִדְרָשׁוֹ שְׁלֹאוֹתוֹ חָכָם, בְּטֵל כָּל שְׁבָעָה. וּכְבֹר נִהְגוּ תַלְמִידֵי חָכְמִים בְּכָל מָקוֹם, לְקַרֵּעַ זֶה עַל זֶה טֶפֶח, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן שׁוּוֹין, וְאֵין אֶחָד מֵהֶם מְלַמֵּד אֶת חֲבֵרוֹ.

יא. כָּל הַקּוֹרְעִין עַל הַחָכָם שְׁמַת כֵּיוֹן שֶׁהִחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם מֵאַחֲרֵי הַמָּטָה, שׁוֹלְלִין. וְיִרְאֶה לִי שֶׁהַקּוֹרֵעַ עַל הַחָכָם, מֵאַחַה לְמַחֵר: שְׁאַפְּלוּ רַבּוֹ שְׁמַת אֵין מִתְאַבֵּל עָלָיו אֲלֹא יוֹם אֶחָד בְּלָבָד, אוֹ יוֹם מִיתָה אוֹ יוֹם שְׁמוּעָה. וְכֵן יִרְאֶה לִי שְׁאַפְּלוּ הַקּוֹרֵעַ עַל הַנָּשִׂיא וְכִיוָצֵא בּוֹ, שׁוֹלֵל לְמַחֵר, אֶף עַל פִּי שְׁאִינוֹ מֵאַחַה לְעוֹלָם.

יב. חָכָם שֶׁבָּאָה שְׁמוּעָתוֹ שְׁמַת אֵין קוֹרְעִין עָלָיו אֲלֹא בְּשַׁעַת הַסֵּפֶד, וְזֶה הוּא כְּבוֹדוֹ; וְשׁוֹלֵל בּוֹ בַּיּוֹם, וּמֵאַחַה לְמַחֵר.

יג. אֵב בֵּית דִּין שְׁמַת הַכָּל קוֹרְעִין עָלָיו, וְחוֹלְצִין מִשְׁמָאל. וְכָל בְּתֵי מִדְרָשׁוֹת שֶׁבְּעִירוֹ בְּטָלִין; וּבְנֵי בֵית הַכֶּנֶסֶת נִכְנָסִין לְבֵית הַכֶּנֶסֶת, וּמִשְׁנִין אֶת מְקוֹמָן הַיּוֹשְׁבִין בְּדֶרוֹם יֵשְׁבוּ בַּצָּפוֹן, וְהַיּוֹשְׁבִים בַּצָּפוֹן יֵשְׁבוּ בְּדֶרוֹם.

יד. נָשִׂיא שְׁמַת הַכָּל קוֹרְעִין עָלָיו, וְחוֹלְצִין שְׁתֵּי הַיָּדִים מִכָּאן וּמִכָּאן; וְכָל בְּתֵי מִדְרָשׁוֹת בְּטָלִין. וּבְנֵי בֵית הַכֶּנֶסֶת נִכְנָסִין בְּשֶׁבֶת לְבֵית הַכֶּנֶסֶת, וְקוֹרְאִין שְׁבָעָה וַיּוֹצֵאִין; וְלֹא יִטְּלוּ בְּשׁוֹק, אֲלֹא יוֹשְׁבִין מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת דּוֹוִין כָּל הַיּוֹם.